

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA‘LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
MUHAMMAD AL-XORAZMIY NOMIDAGI
TOSHKENT AXBOROT TEXNOLOGIYALARI UNIVERSITETI

Ro‘yxatga olindi: 82
2025 yil "29" 09

“TASDIQLAYMAN”
O‘quv ishlari bo‘yicha prorektor

Dj. Sultanov

2025 yil "29" 09



“MENEJMENT”

Fanidan

O‘QUV DASTURI

Bilim sohasi: 100 000 - Xizmarlar

Ta‘lim sohasi: 101000 – Xizmat ko‘rsatish sohasi

Ta‘lim
yo‘nalishi: 61010400– Logistika

TOSHKENT 2025

	Fan/modul kodi MENJ405 Bakalavriat	O'quv yili 2025-2026	Semestr 4	ECTS- KREDIT 5
	Fan/modul kodi Majburiy	Ta'lim tili O'zbek/rus		Haftadagi dars soati 4
1	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Menejment	60	90	150
2	<p>I.Fanning mazmuni</p> <p>Fanni o'qitishdan maqsadi– Menejmentni o'qitishdan maqsad va vazifalar quyidagilardan iborat:</p> <p>Boshqaruv nazariyasi va amaliyotini o'rgatish:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Talabalarga boshqaruvning asosiy tamoyillari, usullari va funktsiyalari haqida bilim berish. - Boshqaruv qarorlarini qabul qilish, rejalashtirish, tashkil etish, nazorat qilish va motivatsiya berish kabi amaliy ko'nikmalarni shakllantirish. <p>Rahbarlik qobiliyatlarini rivojlantirish:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Talabalarni jamoa bilan ishlash, liderlik qilish, muloqot qilish va muammolarni hal qilishga o'rgatish. -Ularda shaxsiy va professional sifatlarni, mas'uliyatlilik, tashabbuskorlik va ijodkorlikni rivojlantirish. <p>Zamonaviy boshqaruv usullari bilan tanishtirish:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Talabalarga bozor iqtisodiyoti sharoitida raqobatbardosh bo'lish uchun zarur bo'lgan zamonaviy boshqaruv texnologiyalari va innovatsiyalari haqida ma'lumot berish. -Ularni strategik menejment, marketing, moliyaviy menejment, inson resurslarini boshqarish va boshqa sohalar bo'yicha mutaxassis qilib tayyorlash. <p>Boshqaruv madaniyatini shakllantirish:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Talabalarda axloqiy va ijtimoiy javobgarlik tuyg'usini shakllantirish. -Ularni turli madaniyatlarga moslashuvchanlik va tolerantlik ruhida tarbiyalash. <p>Amaliy ko'nikmalarni rivojlantirish:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Talabalarga amaliy mashg'ulotlar, stajirovkalar va loyihalar orqali o'z bilimlarini amalda qo'llash imkoniyatini berish. -Ularning ish beruvchilar talablariga javob beradigan mutaxassislar bo'lib yetishishiga ko'maklashish. <p>Fanning vazifasi – nazariy bilimlar, amaliy ko'nikmalar, ijodiy fikrlash jarayoniga uslubiy yondashuv hamda ilmiy dunyoqarashni shakllantirish, qonunlar va kategoriyalar mazmun mohiyatini bilish, ularga nisbatan shaxsiy</p>			

munosabatni shakllantirish orqali insonning hayotidagi o'rni va ahamiyatini ochib berish.

- menejmentning amaliy tomonlarini bir qator aniq vazifalarni hal etishni o'rganish;
- iqtisodiyotni bozor munosabatlariga o'tish haqida tasavvurlarni shakllantirish;
- foyda olishga o'rgatish;
- ishlab chiqarish samaradorligini oshirishni;
- aholi ijtimoiy himoyasini kuchaytirishga haqida tasavvurlarni shakllantirish;
- kishilarning ma'naviy darajalarini o'stirish va boshqalarga tassavvur etishga qaratilgandir.

Menejmentni o'qitishdan maqsad va vazifalar- bu talabalarni zamonaviy boshqaruv bilim va ko'nikmalariga ega, raqobatbardosh va mas'uliyatli mutaxassislar qilib tayyorlashdan iborat.

II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)

II.1. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

1-mavzu Menejment maktablari

Menejment maktablarining tasnifi. Ilmiy boshqaruv maktabi. klassik (ma'muriy) maktab. Byurokratik maktab. "Inson munosabatlari" maktabi. Xulq-atvor fanlari maktabi. Miqdoriy usullar maktabi (Menejment fani). Boshqaruvga yondashuvlar: tizimli, jarayonli, vaziyatli. 20-asr boshlarida boshqaruvga ichki yondashuvlarning shakllanishi. Menejmentga zamonaviy qarashlar.

2-mavzu Menejment maktablari

Menejment maktablarining tasnifi. Ilmiy boshqaruv maktabi. klassik (ma'muriy) maktab. Byurokratik maktab. "Inson munosabatlari" maktabi. Xulq-atvor fanlari maktabi. Miqdoriy usullar maktabi (Menejment fani). Boshqaruvga yondashuvlar: tizimli, jarayonli, vaziyatli. 20-asr boshlarida boshqaruvga ichki yondashuvlarning shakllanishi. Menejmentga zamonaviy qarashlar.

3-mavzu. Menejmentning asosiy tushunchalari

Boshqaruv va boshqaruv: umumiy va maxsus. Boshqaruv sub'ekti va ob'ekti. Boshqaruv funksiyalari. Menejer va uning vazifalari. G. Mintzberg bo'yicha menejering rollari. Boshqaruv darajalari.

4-Mavzu. Tashkilot nazariyasi va uning rivojlanishi

Tashkilot va firma tushunchasi. Tashkilotning ichki muhiti. Tashkilotning tashqi muhiti. Tashkiliy hayot tsikli (Larri Greyner va Ichak Adizes). Tashkilot turlari tuzilmalar. Vizyon, missiya va strategiya maqsad. P.Drukerning SMART modeli. Tashkilotning strategiyasi va taktikasi. Innovatsion va benchmark biznes strategiyalari. Boshqaruv muammolarini hal qilish va boshqaruv qarorlarini qabul qilish. Tashkilotda qaror qabul qilish darajalari. Boshqaruv qarorlarining turlari. Boshqaruv qarorlarini qabul qilish jarayoni. Usullari Qaror qabul qilish. Tashkiliy o'zgarishlar va ularning sabablari. O'zgarishlar turlari. Kurt Levin modeli. E va O nazariyasi. Ta'limni tashkil etish.

5-Mavzu. Jamoani shakllanishi va rivojlanishi

Jamoa, ishchi guruh va mehnat jamoasi. Rasmiy va norasmiy guruhlar. Jamoani

shakllantirish va uning rivojlanish bosqichlari. Guruh dinamikasi va uning tarkibiy qismlari. Konfliktning tabiati va mohiyati. Mojarolar sabablari. Konfliktning paydo bo'lish bosqichlari. Konfliktlarning keng tarqalgan turlari. Mojarolarning bosqichlari. Boshqaruv usullari ziddiyat. Samarali jamoa. Jamoada rollarni taqsimlash (R.M.Belbin va I.Adizes). Hamjihatlikka erishish. Jamoa ishini baholash. Motivatsiyaning mazmun nazariyalari: nazariya ehtiyojlari A. Maslou,

F. Gertsbergning ikki omilli modeli, ehtiyojlar nazariyasi D. MakKelland, nazariya ERG, TO.

6-mavzu. Etakchilik va boshqaruvning xususiyatlari

Etakchilik, rahbar va boshqaruvchi. Menejment va etakchilik o'rtasidagi farq. Hokimiyat tushunchasi. Quvvat manbalari. Rahbarning fazilatlar. Etakchilik nazariyalari: Ralf Stogdill, Richard Mann, A. Lawton Va E. atirgul, R. Kettell Va G. Stice. Boshqaruv uslubi (etakchilik). Etakchilik turlari Duglas MakGregor: nazariya X Va Y. nazariyasi Z U. Ouchi. Rensis Likert tomonidan 4 boshqaruv modeli. Kurt Levinning uchta asosiy etakchilik uslubi. Ichak Adizesning boshqaruv uslublari. Jim Kollinzing etakchilikning 5 darajasi. Robert Tannenbaum va Uorren Shmidtning davomi. F.Fidlerning etakchilik nazariyasi. Bleyk va Mouton tarmog'i. Etakchilikning asosiy tushunchalari.

7-mavzu. Etakchilik va boshqaruvning xususiyatlari

Etakchilik, rahbar va boshqaruvchi. Menejment va etakchilik o'rtasidagi farq. Hokimiyat tushunchasi. Quvvat manbalari. Rahbarning fazilatlar. Etakchilik nazariyalari: Ralf Stogdill, Richard Mann, A. Lawton Va E. atirgul, R. Kettell Va G. Stice. Boshqaruv uslubi (etakchilik). Etakchilik turlari Duglas MakGregor: nazariya X Va Y. nazariyasi Z U. Ouchi. Rensis Likert tomonidan 4 boshqaruv modeli. Kurt Levinning uchta asosiy etakchilik uslubi. Ichak Adizesning boshqaruv uslublari. Jim Kollinzing etakchilikning 5 darajasi. Robert Tannenbaum va Uorren Shmidtning davomi. F.Fidlerning etakchilik nazariyasi. Bleyk va Mouton tarmog'i. Etakchilikning asosiy tushunchalari.

8-mavzu. Tashkilotning raqobatbardoshligini baholash

Raqobat va raqobatbardoshlik. Qiyosiy va raqobatdosh ustunliklar nazariyasi. M.Porter tomonidan raqobat strategiyalarining turlari. Tashkilot va mahsulotning raqobatbardoshligi. Raqobatbardoshlikni baholash. PEST va SWOT tahlili. I. Ansoff matritsasi. M. Porter matritsasi. BCG matritsasi. General Electric (GE) / McKinsey Matrix .

9-mavzu. Tadbirkorlik va boshqaruv

Tadbirkorlik tushunchasi. "Biznes loyihasi" tushunchasi va mazmuni. Startup kompaniyasi. Biznes loyihasining investitsion tsiklining bosqichlari. Biznes-loyiha konseptsiyasini ishlab chiqish (RVC, Skolkovo, VTB amaliyoti). Loyihaning biznes ehtiyojlari. Mahsulot mazmuni va loyiha texnologiyasi tavsifi. Bozor tahlili va raqobatbardoshligi. Loyihani rejalashtirish. Loyiha byudjeti. Baho iqtisodiy samaradorlik: asosiy ko'rsatkichlar. Loyiha jamoasi. Investorga taklif.

10-mavzu. Tadbirkorlik va boshqaruv

Tadbirkorlik tushunchasi. "Biznes loyihasi" tushunchasi va mazmuni. Startap kompaniyasi. Biznes loyihasining investitsion tsiklining bosqichlari. Biznes-loyiha kontseptsiyasini ishlab chiqish (RVC, Skolkovo, VTB amaliyoti). Loyihaning biznes ehtiyojlari. Mahsulot mazmuni va loyiha texnologiyasi tavsifi. Bozor tahlili va raqobatbardoshligi. Loyihani rejalashtirish. Loyiha byudjeti. Baho iqtisodiy samaradorlik: asosiy ko'rsatkichlar. Loyiha jamoasi. Investorga taklif.

11-mavzu. Tashkilotdagi o'zgarishlarni boshqarish

Tashkilotdagi o'zgarishlarni umumiy xarakteristikalari. Tashkilotdagi o'zgarishlarning sabablari, darajalari va maqsadlari. Asosiy modellari va usullari. O'zgarishlarni boshqarishda menejning roli.

12-mavzu. Tashkilotdagi o'zgarishlarni boshqarish

Tashkilotdagi o'zgarishlarni umumiy xarakteristikalari. Tashkilotdagi o'zgarishlarning sabablari, darajalari va maqsadlari. Asosiy modellari va usullari. O'zgarishlarni boshqarishda menejning roli.

13-mavzu. Strategik menejmentning mohiyati va xususiyatlari, har xil turdagi tashkilotlar (4 akademik soat). Strategiya tushunchasi. Strategiya tushunchasiga turlicha yondashuvlar. Strategik piramida. Tashkilotning tashqi va ichki muhiti.

14-mavzu. Strategik menejmentning mohiyati va xususiyatlari, har xil turdagi tashkilotlar. Strategiya tushunchasi. Strategiya tushunchasiga turlicha yondashuvlar. Strategik piramida. Tashkilotning tashqi va ichki muhiti.

15-mavzu. Raqamli menejer: faoliyat xususiyatlari. Menejer (ta'riflar, menejning roli, o'rni, vazifalari va funksiyalari, etakchilik). Kechagi va bugungi menejer. Menejer va tadbirkor. Yangi kasblar boshqaruv va martaba traektoriyalari.

III. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Menejment akademik fan sifatida.
2. Tashkilot: boshqaruvning tashkilotdagi o'rni va roli.
3. Menejmentning kontseptual asoslari.
4. Zamonaviy tendentsiyalar: muammolar va imkoniyatlar.
5. Xodimlar va tashkilot jarayonlari.
6. Menejmentda xodimlarni boshqarish.
7. Motivatsiya va rivojlanish.
8. Kommunikatsiya, yechimlar va nizolar.
9. Tashkilotdagi o'zgarishlarni boshqarish.
10. Strategik menejmentning mohiyati va xususiyatlari, har xil turdagi tashkilotlar.
11. Raqamli menejer: faoliyat xususiyatlari.

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

1. Umumiy menejment:

1. Strategik menejment: Zamonaviy sharoitda tashkilotning raqobatbardoshligini ta'minlash.

2. Loyihalarni boshqarish: Turli sohalarda loyihalarni muvaffaqiyatli amalga oshirish usullari.

3. Krizis menejmenti: Favqulodda vaziyatlarda tashkilotni boshqarish strategiyalari.

4. Innovatsion menejment: Tashkilotda innovatsiyalarni joriy etish va boshqarish.

5. Xalqaro menejment: Global bozorlarda biznes yuritishning o'ziga xos xususiyatlari.

II. Inson resurslarini boshqarish:

1. Talantlarni jalb qilish va saqlab qolish: Zamonaviy usullar va texnologiyalar.

2. Xodimlarning motivatsiyasi va ishdan qoniqishi: Tashkilot samaradorligiga ta'siri.

3. Xodimlarni o'qitish va rivojlantirish: Zamonaviy o'qitish usullari va texnologiyalari.

4. Masofaviy ishning inson resurslarini boshqarishga ta'siri.

5. Gender tengligi va xilma-xillikni boshqarish: Tashkilot madaniyatini shakllantirish.

III. Marketing menejmenti:

1. Raqamli marketing: Zamonaviy marketing strategiyalari va texnologiyalari.

2. Brendni boshqarish: Brend qiymatini oshirish va iste'molchilar sodiqligini ta'minlash.

3. Iste'molchilar xatti-harakatlari: Iste'molchilarning xarid qilish qarorlariga ta'sir etuvchi omillar.

4. Ijtimoiy media marketingi: Ijtimoiy tarmoqlardan biznes maqsadlarida foydalanish.

5. Marketing tadqiqotlari: Bozor tahlili va iste'molchilar ehtiyojlarini o'rganish.

IV. Moliyaviy menejment:

1. Moliyaviy tahlil va rejalashtirish: Tashkilotning moliyaviy barqarorligini ta'minlash.

2. Investitsiya menejmenti: Investitsiya portfelini boshqarish va daromadlilikni oshirish.

3. Xarajatlarni boshqarish: Xarajatlarni optimallashtirish va samaradorlikni oshirish.

4. Risk menejmenti: Moliyaviy xavflarni baholash va boshqarish.

5. Xalqaro moliyaviy menejment: Global moliyaviy bozorlarda ishlashning o'ziga xos xususiyatlari.

V. Operatsion menejment:

1. Ta'minot zanjiri menejmenti: Ta'minot zanjiri samaradorligini oshirish.

2. Sifat menejmenti: Mahsulot va xizmatlar sifatini oshirish.

3. Ishlab chiqarish menejmenti: Ishlab chiqarish jarayonlarini optimallashtirish.

4. Logistika menejmenti: Tovarlarni yetkazib berish va saqlash jarayonlarini boshqarish.

5. Xizmat ko'rsatish menejmenti: Xizmat ko'rsatish sifatini oshirish va iste'molchilar qoniqishini ta'minlash.

3 V. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)

	<p>“menejment” fanini o‘zlashtirish jarayonida amalga oshiriladigan masalalar doirasida:</p> <p>talaba:</p> <p>Menejmentning asosiy tushunchalari va tamoyillari: Boshqaruvning mohiyati, vazifalari, usullari va tamoyillari. Boshqaruv nazariyasi va tarixi: Menajmentning rivojlanish bosqichlari, asosiy boshqaruv maktablari va ularning g‘oyalari. Tashkilot tuzilishi va boshqaruv tizimlari: Tashkilotlarning turlari, tuzilishi, boshqaruv tizimlari va ularning samaradorligi. Boshqaruv qarorlarini qabul qilish: Qaror qabul qilish jarayoni, usullari va modellari haqida tasavvurga ega bo‘lishi; strategik menejment: Tashkilotning uzoq muddatli maqsadlarini belgilash va ularga erishish strategiyalarini ishlab chiqish. Marketing menejmenti: Bozor tahlili, iste‘molchilar ehtiyojlarini o‘rganish va marketing strategiyalarini ishlab chiqish ko‘nikmalariga ega bo‘lishi, moliyaviy menejment: Moliyaviy rejalashtirish, byudjetlash, investitsiya qarorlarini qabul qilish va moliyaviy tahlil. Inson resurslarini boshqarish: Xodimlarni jalb qilish, tanlash, o‘qitish, rivojlantirish va motivatsiya qilish. Operatsion menejment: Ishlab chiqarish, logistika, ta‘minot zanjiri va sifatni boshqarishni bilishi va ulardan foydalana olishi kerak.</p>
4	<p>VI. Ta’lim texnologilari va metodlari:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ma’ruzalar; - Interfaol keys-stadilar; - Seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar); - Guruxlarda ishlash - Taqdimotlarni qilish - Individual loyixalar - Jamoa bo‘lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.
5	<p>VII. Kreditlarni olish uchun talabalar:</p> <p>Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to‘la o‘zlashtirish, tahlil natijalari to‘g‘ri aks ettira olish, o‘rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushoxada yuritish va joriy. oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo‘yicha yozma ishini topshirish.</p>
6	<p style="text-align: center;">Asosiy adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Виханский О.С., Наумов А.И. Менеджмент., М.: - 6-е изд., «ИНФРА-М», «Магистр», 2017. С. 656. 2. Мескон М.Х., Альберт М., Хедоури Ф. Основы менеджмента. Пер с англ., 3-е изд., М.; СПб.; Киев: «Вильямс Издательский дом», 2019. С. 672.. <p>Qo‘shimcha adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mirziyoev Sh.M. Tanqidiy tahlil, qat’iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik – har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo‘lishi kerak. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2016 yil yakunlari va 2017 yil istiqbollari bag‘ishlangan majlisidagi O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining nutqi. // Xalq so‘zi gazetasi. 2017 yil 16 yanvar, №11. 2. "Menejment asoslari" - A. Ortiqov.

	<p>3. "Menejment nazariyasi" - D. S. Qosimova. 4. "Innovatsion menejment" - R.I.Gimush, F.M.Matmurodov. 5. "Менеджмент" - М. Мескон, М. Альберт, Ф. Хедоури. 6. "Основы менеджмента" - Р. Дафт. 7. "Стратегический менеджмент" - А. Томпсон, А. Стрикленд. 8. "Principles of Management" - S. Robbins, M. Coulter. 9. "Strategic Management" - G. Dess, G. Lumpkin, A. Eisner. 10. "Human Resource Management" - R. Noe, J. Hollenbeck, B. Gerhart, P. Wright.</p> <p style="text-align: center;">Axborot manbaalari</p> <p>1. www.gov.uz—O‘zbekiston Respublikasi Davlat hokimiyati portali 2. www.press-service.uz—O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining Matbuot xizmati rasmiy sayti 3. https://msu.uz/management</p>
	<p>O‘quv dasturi Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universiteti Kengashining 2025 yil 29.04 dagi 8/9 (26/787) bayonnomasi bilan tasdiqlangan.</p> <p>O‘quv dasturi Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universitetining “Menejment va marketing” kafedrasi tomonidan 2025 yil 25.04 dagi 9 -sonli bayonnomasi bilan ishlab chiqilgan.</p>
8	<p>Fan/modul uchun ma’sullar:</p> <p>Ismoilova G.F. - Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universiteti, “Menejment va marketing” kafedrasi mudiri, i.f.n., dotsent. Xakimdjanova D.K.- Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universiteti, “Menejment va marketing” kafedrasi katta o‘qituvchisi</p>
9	<p>Taqrizchilar:</p> <p>Shaislamova M.R. - Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universiteti, “Menejment va marketing” kafedrasi v.b. dotsenti, PhD Gafurova D.R.-Toshkent Kimyo xalqaro universiteti, “Menejment va marketing” kafedrasi professori</p>